

Με το ξέσπασμα της Ελληνικής Κρίσης, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε μια παράξενη σύμπτωση βαρυσήμαντων γεγονότων, την 10η Μαΐου 2010 -την ίδια ακριβώς ημέρα της υπογραφής του Α' Μνημονίου της δανειακής σύμβασης των 110 δις ευρώ- θα ανακοινώσει εκτάκτως τη θέσπιση «προγράμματος αγορών χρεογράφων» (SMP).¹

Τι ήταν το SMP;

Το πρόγραμμα SMP, αφορούσε την αγορά από την ΕΚΤ κρατικών ομολόγων στην ανοικτή αγορά τα οποία εκδόθηκαν από κράτη-μέλη της ευρωζώνης που ήταν σε οικονομική δυσχέρεια, αποκληθέντα εκείνη την περίοδο με την προσωυμία, PIIGS.² Εντούτοις, το «πρόγραμμα αγορών χρεογράφων» (SMP) θα αποτελέσει μια από τις πιο αμφιλεγόμενες λειτουργίες που έχουν εφαρμοστεί ποτέ από μια κεντρική τράπεζα για αγορές κρατικών ομολόγων.³

Κυρίως, διότι η ΕΚΤ δεν αποκάλυψε ποιες ελληνικές ομολογίες αγόρασε, σε τι ποσά και πότε, αλλά ούτε ποιοι ήταν οι αντισυμβαλλόμενοι.

Ήταν νόμιμο το SMP;

Η απρόσμενη απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας να παρέμβει σε αγορά ελληνικών ομολόγων, θα ωθήσει τον πρώην επικεφαλής οικονομολόγο και ιδρυτικό μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, Otmar Issing,⁴ να ασκήσει σφοδρή κριτική. Ιδίως, θα την κατηγορήσει για υπονόμηση του θεσμού της ανεξαρτησίας από πολιτική επιρροή μιας υπέρ-εθνικής κεντρικής τράπεζας, και για παραβίαση των διατάξεων του Μάαστριχτ.⁵

Η καταπάτηση της εντολής της είναι εμφανής στην περίπτωση της Ελλάδος, θα δηλώσει ο Issing, διότι από τον Μάιο 2010 αγόραζε επιλεκτικά κρατικές ομολογίες, πράξεις οι οποίες συνιστούν «υποκατάστατο δημοσιονομικής πολιτικής».⁶

Είναι φανερό ότι η ΕΚΤ «διέβη τον Ρουβίκωνα», θα προσθέσει ο Issing, αλλά ο Ιούλιος

Καίσαρας είχε σκοπό να κατακτήσει τη Ρώμη, ενώ η ΕΚΤ να σώσει τις τράπεζες με χρήματα των κυβερνήσεων. Το τι αρχικώς συνέβη στην ελληνική κρίση χρέους «ήταν η διάσωση, το (bail-out) που έσωσε το τραπεζικό σύστημα-και κατ'εξοχήν σταμάτησε τις Γαλλικές και Γερμανικές τράπεζες από το να υποστούν ζημιές από τις Ελληνικές ομολογίες».⁷

Με το SMP σώθηκαν οι Γερμανικές Τράπεζες ή η Ελλάδα;

Πράγματι, η ΕΚΤ παρενέβη-ως από μηχανής θεός-να διασώσει κατεξοχήν, όπως έχουμε εξάλλου τεκμηριώσει σε προηγούμενα άρθρα-τις Γαλλικές, Γερμανικές και τράπεζες του Benelux. Έτσι, θα μετατραπεί το ιδιωτικό χρέος των τραπεζών της ζώνης του ευρώ σε δημόσιο χρέος της Ελλάδος με τη μεταβίβαση στους εθνικούς λογαριασμούς. Ωστόσο, με το *PSI* η ΕΚΤ αυτοανακηρύχθηκε «Διοικητικός Τομέας» και θα απαιτήσει να εξαιρεθεί από το κούρεμα (haircut) των ομολόγων που κατέχει.

Ευθύνονται Παπαδήμος και Βενιζέλος;

Η συναίνεση της πολιτικής ηγεσίας να αποδεχθεί να μη κουρευτούν τα ελληνικά ομόλογα που αγοράστηκαν στο 30-40 της ονομαστικής αξίας, αλλά να πληρωθούν στο 100% της αξίας τους, θα αποβεί τραγική. Τώρα αρχίζει η πλεκτάνη της «σιωπηρής» ανταλλαγής των κωδικών αριθμών, πριν το *PSI*.

Ένα ενδιαφέρον χαρακτηριστικό της αδιαφανούς λειτουργίας του προγράμματος SMP, είναι ότι η ΕΚΤ ενέργησε όπως ένα vulture fund (ταμείο «όρνεο») κι όχι ως μια κεντρική τράπεζα σε αρμονία με το θεσμικό πλαίσιο και τους κανονισμούς που την διέπουν.

Πώς η ΕΚΤ οδήγησε στην υποδούλωση της Ελλάδος, με την αγορά ομολόγων;

Αγόρασε ελληνικά ομόλογα σε καθεστώς δυσμενών συνθηκών σε πολύ χαμηλές τιμές. Τώρα, αρνείται, όπως αντιδρούν τα vulture funds, να συμμετάσχει στην αναδιάρθρωση του

Συντάχθηκε από τον/την Administrator
Παρασκευή, 15 Νοέμβριος 2019 11:03 -

χρέους με το *PSI*, και απαιτεί ετσιθελικά να εξαιρεθεί αυτή και να πληρώσουν οι άλλοι. Αυτό που προξενεί όντως κατάπληξη είναι ότι η ΕΚΤ, για να εξαιρεθεί από το κούρεμα των ελληνικών ομολόγων που κατείχε, αποφάσισε να τα εξαφανίσει από την αγορά!

Πριν ανακοινωθούν επισήμως οι ακριβείς όροι του *PSI* στις 24 Φεβρουαρίου 2012, η ΕΚΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών προέβη σε «σιωπηρή ανταλλαγή» (silent swap).

8

Οι ελληνικές ομολογίες που είχαν στην κατοχή τους η ΕΚΤ και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης, μαζί και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕ), αυτό-προσδιορίστηκαν «διοικητικός τομέας» και δόθηκαν νέοι κωδικοί ομολόγων (ISINs).

9

Οι νέες ομολογίες ήταν ακριβώς οι ίδιες με τις παλιές, αλλά λόγω νέων (ISINs), δεν ήταν επιλέξιμες στην ανταλλαγή ομολόγων του

PSI

που θα διενεργείτο τον Μάρτιο του 2012.¹⁰

Η ΕΚΤ αναμφισβήτητα «διέβη τον Ρουβίκωνα» και ο Mario Draghi θα πει «ο κύβος ερρίφθη» αργότερα, με την φημισμένη δήλωση «θα κάνει οτιδήποτε χρειαστεί για να σωθεί το ευρώ»¹¹

1

. Εντούτοις, δεν εξιλεώνει την επιληψιμη πράξη της ευρωπαϊκής κεντρικής τράπεζας για να εξαιρεθεί από το Ελληνικό

PSI.

Το σύνολο των ελληνικών ομολόγων που είχε στην κατοχή της και αρνείτο πεισματωδώς να ανακοινώσει θα αποκαλυφτεί. Και θα αποδειχτεί ότι η ΕΚΤ είναι ο μεγαλύτερος κάτοχος με το ποσό ύψους 42.73 δις ευρώ, που αντιστοιχεί στο 17% του συνολικού αποθέματος των ελληνικών ομολόγων σε κυκλοφορία.

12

Η Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Τεύχος Β', Αρ. Φύλλου 574, 2 Μαρτίου 2012, εμπεριέχει αναλυτικώς τον αριθμό και το ποσό των ελληνικών ομολόγων που κατείχε η ΕΚΤ. Ο αριθμός ανέρχεται σε 31 σειρές ομολόγων που ανταλλάχτηκαν με νέα την 15η Φεβρουαρίου 2012. Η ονομαστική αξία του συνόλου των ομολόγων είναι 42.73 δις ευρώ. Έτσι, επιλύεται ο γρίφος των ομολόγων που είχε η ΕΚΤ στην κατοχή της· το μυστήριο, που ταλάνιζε και εκνεύριζε, κυρίως τους διεθνείς αναλυτές από το καλοκαίρι του 2010. Βεβαίως οι αναλυτές επικεντρώθηκαν στην ΕΚΤ, αλλά ελληνικά ομόλογα είχαν στα χαρτοφυλάκια και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες του ευρώ και η ΕΤΕ, οι οποίες επίσης εξαιρέθηκαν από το *PSI*. Τα ποσά ανέρχονται σε 13.52 δις ευρώ και 315.4 εκατ. ευρώ αντίστοιχα.

13

Το σύνολο αξίας ομολόγων των τριών 'διοικητικών τομέων' είναι 56.6 δις ευρώ.

Συμπέρασμα

Το πόσο καταστροφική για τις τύχες του ελληνικού λαού θα αποβεί η αθέμιτη άρνηση της ΕΚΤ και των εθνικών κεντρικών τραπεζών της ευρωζώνης να συμμετάσχουν στο *PSI*, απεικονίζεται στο δυσάρεστο γεγονός ότι έπρεπε να κουρευτούν άλλα ομόλογα για να προχωρήσει το *PSI*

. Έτσι, η τρόικα κοινή συναινέσει με την κυβέρνηση πήραν σβάρνα τα ελληνικά ασφαλιστικά ταμεία και δημόσιους οργανισμούς και τους καρατόμησαν. Αδιαφορώντας, που αυτός ο οικονομικός παραλογισμός θα οδηγήσει τη χώρα στο μέλλον.

Σπυρίδων Λαβδιώ της

***Former Senior Financial Analyst at Bank of Canada**

Πηγές:

¹ Το «Πρόγραμμα Αγορών Χρεογράφων» “Securities Markets Programme” (SMP), ανακοινώθηκε από το Εκτελεστικό Συμβούλιο της ΕΚΤ την 10η Μαΐου 2010, ECB Monthly Bulletin, p. 24, June, 2010.

² Ο όρος αποτελεί ακρωνύμιο από τα αρχικά της αγγλικής ονομασίας των εξής κρατών-μελών της περιφέρειας της ζώνης του ευρώ: Πορτογαλίας, Ιρλανδίας, Ιταλίας, Ελλάδος, και Ισπανίας.

³ ECB Interventions in distressed sovereign debt markets: The case of Greek bonds, by Trebesch C. & Zettelmeyer J., First draft 2012, this, October 2016, <https://www.imf.org> .../Trebesch_Zettelmeyer_session1

⁴ Otmar Issing (1936 –). Ο Issing, από το 1998 διετέλεσε μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου και επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ· από το 2006 πρόεδρος χρηματοπιστωτικών σπουδών του πανεπιστημίου Goethe.

⁵ Η ΕΚΤ, σαφώς παραβίασε το άρθρο 104 της Συνθήκης του Μάαστριχτ, που αναφέρει : «Απαγορεύονται οι υπεραναλήψεις ή οποιουδήποτε άλλου είδους πιστωτικές διευκολύνσεις από την ΕΚΤ ή από τις κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, οι οποίες εφεξής αποκαλούνται "Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες", προς κοινοτικά όργανα ή οργανισμούς, κεντρικές κυβερνήσεις, περιφερειακές, τοπικές, ή άλλες δημόσιες αρχές, άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή δημόσιες επιχειρήσεις των κρατών μελών· απαγορεύεται επίσης να αγοράζουν απευθείας χρεόγραφα από τους οργανισμούς ή τους φορείς αυτούς, η ΕΚΤ ή οι εθνικές κεντρικές τράπεζες.»

⁶ Central Banking Journal, "Otmar Issing on why the euro 'house of cards' is set to collapse", 13 October 2016.

⁷ Ο.π., Central Banking Journal, "Otmar Issing on why the euro 'house of cards' is set to collapse".

⁸ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Τεύχος Δεύτερο, Αρ. Φύλλου 574, Αποφάσεις, 2 Μαρτίου 2012

⁹ Ο κωδικός ISIN (International Securities Identification Number), αποτελεί ένα μοναδικό διεθνή κωδικό αναγνώρισης κινητών αξιών: ομολογίες, μετοχές, παράγωγα, κ.ά. χρηματοοικονομικά προϊόντα.

¹⁰ Οι παλιές ομολογίες με τα αρχικά ISINs εξαιρέθηκαν, γιατί είχαν μεταφερθεί στην Ελλάδα με την «σιωπηρή ανταλλαγή» και ακολούθως ακυρώθηκαν. Οι νέες ομολογίες που ήταν ακριβώς οι ίδιες – ίδια ποσά, κουπόνια και ημερομηνίες λήξεως – με τα νέα ISINs εξαιρέθηκαν, διότι το *PSM* αφορούσε ελληνικές ομολογίες εκδόσεων πριν την 31η Δεκεμβρίου 2011. Πώς να ξεχάσεις τον Sherlock Holmes.

¹¹ Η δήλωση του Mario Draghi, προέδρου της ΕΚΤ, έγινε στην Παγκόσμια Επενδυτική Συνδιάσκεψη στο Λονδίνο, παραμονή της έναρξης των Ολυμπιακών Αγώνων του Λονδίνου, 26 Ιουλίου 2012.

¹² Έκθεση Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του Απολογισμού του Κράτους, έτους 2011, Πίνακας 30, σελ. 66.

¹³ ΦΕΚ 413 Β', Αποφάσεις, 22 Φεβρουαρίου 2012 & ΦΕΚ 705 Β', Αποφάσεις, 12 Μαρτίου 2012.